

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลางอำเภอห่มสั จังหวัดเพชรบูรณ์

The Quality of Life the Elderly in Ban Klang Subdistrict, Lomsak District Phetchabun

Received: 13/12/2567

Revised: 11/06/2568

Accepted: 24/06/2568

อินทิรา เนียมถนอม¹, ธีรภัทร กิจจารักษ์², กมลวิช ลอยมา³,

อรุณ สนใจ⁴, สุภชัย ตริต⁵, เครือวัลย์ อินทรสุข⁶

และธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์⁷

Intira Niamthanom¹, Teeraphat Kitjarak²,

Kamolvit Loyma³, Arun Sonchai⁴

Supachai Tritose⁵, Khruawan Intharasuk⁶

and Teerapatra Ekphachaisawat⁷

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอห่มสั จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอห่มสั จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอห่มสั จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านสภาพความเป็นอยู่ ด้านสังคม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสภาพร่างกาย ตามลำดับ 2) ข้อเสนอแนะคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง คือ ควรส่งเสริมด้านสุขภาพ อาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมกับช่วงวัย

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ, ตำบลบ้านกลาง

ABSTRACT

The objectives of this research are: 1) To study the quality of life of the elderly in Ban Klang Subdistrict, Lom Sak District, Phetchabun Province. 2) To gather recommendations for improving the quality of life of the elderly in Ban Klang Subdistrict, Lom Sak District, Phetchabun Province. Data were collected from a sample group of 317 elderly individuals aged 60 years and

¹นิติกร องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอห่มสั จังหวัดเพชรบูรณ์

¹Legal Officer, Ban Klang Subdistrict Administrative Organization, Lom Sak District, Phetchabun Province

²⁻⁷อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

²⁻⁷Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchabun Rajabhat University

*E-mail: intira-too@hotmail.co.th

above. The research instrument used was a questionnaire. The statistical methods employed in the analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research findings revealed that: 1) The overall quality of life of the elderly in Ban Klang Subdistrict, Lom Sak District, Phetchabun Province was at a high level. When ranked from highest to lowest, the aspects were: living conditions, social aspects, interpersonal relationships, and physical health, respectively. 2) The recommendations for improving the quality of life of the elderly in Ban Klang Subdistrict include promoting health, providing suitable occupations for the elderly, and organizing recreational activities appropriate to their age.

Keywords: Elderly, Quality of life of the elderly, Ban Klang Subdistrict

บทนำ

โลกเราทุกวันนี้มีโครงสร้างของประชากรที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเพราะโลกกำลังเข้าสู่สถานการณ์ ที่มีผู้สูงอายุมากกว่าวัยอื่น ๆ จึงเป็นสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ว่า แรงงานทั่วโลกอาจจะน้อยลงจะส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นส่วนสำคัญคือการเพิ่มศักยภาพของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ภายใต้สภาวะการณ์หลังเกษียณอายุได้เป็นอย่างดี ซึ่งในอดีตจะเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุที่ไม่มียุทธศาสตร์ใดให้ความสำคัญมากนัก แต่ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่ให้ความสนใจ นอกจากนี้เมื่อผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น บางคนก็ไม่มีลูกหลานอยู่ด้วยปัจจุบันจึงเห็นความเปลี่ยนแปลงในด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุมากขึ้น คือมีสถานที่ให้ผู้สูงอายุมีความสุขสบาย เช่น สวนคนเฒ่า อยู่ภายใต้กำกับของสภากาชาดไทย เพื่อให้ผู้สูงอายุที่มีฐานะปานกลางได้ถูกออกแบบเพื่อผู้สูงอายุโดยเฉพาะทำให้การก่อสร้างที่อยู่อาศัยในปัจจุบันประกอบการเน้นการก่อสร้างเพื่อตอบสนองกับกลุ่มของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ดังนั้นความมั่นคงของประเทศจะขึ้นกับสังคมผู้สูงอายุมากขึ้นเพราะเป็นประชากรที่มีจำนวนมาก การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งจำเป็นประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา แต่ประชากรในวัยอื่น ๆ กำลังลดลง รัฐควรจะเห็นศักยภาพของผู้สูงอายุที่ยังสามารถที่จะทำงานได้หลังเกษียณเหมือนประเทศอื่น ๆ ที่พัฒนาแล้วในแถบยุโรปประเทศไทยเริ่มที่จะสนใจในด้านความมั่นคงหลังเกษียณนอกเหนือจากบำเหน็จบำนาญที่มีเห็นกันเฉพาะภาครัฐ ปัจจุบันจึงมีเงินกองทุนที่รองรับเพื่อให้เกิดความมั่นคงในการเปลี่ยนแปลงของการใช้ชีวิต ประเทศในภูมิภาคอาเซียนก็เหมือนกับไทยที่วัยแรงงานลดลงเพราะผู้สูงอายุมากขึ้น นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐบาลควรยังลดภาษีให้กับผู้สูงอายุที่ยังสามารถทำงานได้ แม้จะมีอายุมากกว่า 65 ปี การเตรียมความพร้อมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำเป็นต้องมีมาตรการและการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะก้าวเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์เพราะทุกคนก็หนีคำว่าผู้สูงอายุไม่ได้ ดังนั้นทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนจึงควรให้ความสนใจ ใส่ใจ เห็นใจ ในคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (วินัย ฉายศิริโชติ, 2563, น.31 อ้างถึงในอุษา จุฑะสุวรรณศิริ, 2565)

จากแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุซึ่งอยู่ในวัยพึ่งพิงทางเศรษฐกิจ สังคมและสุขภาพ ทำให้การดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ส่งผลต่อการงบประมาณของภาครัฐและค่าใช้จ่ายของครัวเรือนเพื่อการจัดสวัสดิการทางสังคมของผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นเงินเบี้ยยังชีพ การอำนวยความสะดวกทางด้านการคมนาคม การบริการสาธารณะ หรือเงินสงเคราะห์เกี่ยวกับงานศพ ภาครัฐจึงควรสนับสนุนให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุอย่างรอบด้าน ดังนั้นการที่ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคต และประชากรที่มีอยู่อายุยืนนานจะเป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยไม่ว่าในเมืองหรือชนบท มีการเอาใจใส่ดูแลรักษาสุขภาพกาย จิตใจ และภาวะทางอารมณ์ของผู้สูงอายุ ทุกภาคส่วนต้องเตรียมการล่วงหน้าให้พร้อมทุกด้าน และความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม สภาพร่างกาย ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ สภาพปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการพึ่งพาบุคคลอื่น เพื่อให้ได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบต่าง ๆ ของประเทศเป็นอย่างมาก (พระครูภัทรปัญญาคุณ (เวียง แซ่ฮ่วย), 2560 อ้างถึงใน สุภักชัย คำสีไหม, ไพรัตน์ ฉิมหาด และเดช แขน้ำแกว, 2565)

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต้องอาศัยปัจจัยด้านจิตใจเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตที่สำคัญยิ่งของการดำเนินชีวิต มีความใกล้เคียงกับความพึงพอใจในชีวิตที่พึงปรารถนาของบุคคลเพราะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตของบุคคลนั้น และในการศึกษาด้านวิทยาการของผู้สูงอายุมักใช้ความพึงพอใจในชีวิตเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ความสุขของผู้สูงอายุมักประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ประการ คือ มีสุขภาพดี มีความพอใจในการดำรงชีวิต มีความสุขตามสภาพของตนเอง และสามารถเลือกแนวทางในการหาความสุขได้ 2 ทาง คือ การหาความสุขในทางโลก และการหาความสุขในทางธรรม (ธนสุวรรณ ยิ่งยง, ธนัต ไชยพันธ์, พระโสภณวิชราที (อาทิตย์ ขงดี) และพระมหาถาวร ถาวรเมธี, 2566)

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ จึงเป็นประเด็นที่สำคัญและท้าทายที่ตำบลบ้านกลาง อำเภอห่อหมก จังหวัดเพชรบูรณ์ จึงได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง และมีการจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจากประเด็นข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลบ้านกลาง อำเภอห่อหมก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้ได้แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านคุณภาพในการดำเนินชีวิตเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายรรวมถึงได้ข้อเสนอเชิงนโยบาย แนวทางสำหรับการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่น สามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ เป็นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ของตนต่อไปเพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์

กรอบแนวคิด

การวิจัยคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลบ้านกลาง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านสภาพความเป็นอยู่ (อุษา จุฑะสุวรรณศิริ, 2565) 2) ด้านสภาพร่างกาย (ภรณ์แพรว ตุ่มทอง และเกวลิณ ศीलพิพัฒน์, 2566) 3) ด้านสังคม (อุษา จุฑะสุวรรณศิริ, 2565) 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (ภรณ์แพรว ตุ่มทอง และเกวลิณ ศीलพิพัฒน์, 2566)

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,800 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง, 2567) สำหรับขนาดตัวอย่างได้จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับความคลาดเคลื่อน 5% ซึ่งได้ระบุขนาดตัวอย่างไว้ที่ 317 ตัวอย่างแล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) จนได้ตัวอย่างครบตามจำนวน

ในการวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจากการที่คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านสภาพความเป็นอยู่ ด้านสภาพร่างกาย ด้านสังคม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังนั้นการวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้นำเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOLBREF-THAI) ของ สุวัฒน์ มัทธินันต์กุล, วิระวรรณ ตันติพิวัฒนสกุล, วณิดา พุ่มไพศาลชัย, กรองจิตต์ วงศ์สุวรรณ และราณี พรมานะจิรังกุล (2540) และจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุมาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับ พื้นที่และกลุ่มประชากร ทำให้การศึกษานี้มีองค์ประกอบที่ใช้ในการวัดระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านสภาพความเป็นอยู่ ด้านสภาพร่างกาย ด้านสังคม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

การแปลความหมายของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในครั้งนี้ จะแปลผลจากคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่วัดได้จากการรวมคะแนนขององค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน และนำมาหาค่าเฉลี่ยสำหรับเกณฑ์ในการแปลความหมาย คือ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.33	คะแนน หมายถึง	คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับต่ำ
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.66	คะแนน หมายถึง	คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.67 - 5.00	คะแนน หมายถึง	คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับสูง

การวิจัยนี้ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามดังต่อไปนี้

1. ความเที่ยงตรง (validity) โดยใช้การวัดค่าแบบ content validity ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้มีเนื้อหา ครอบคลุมตามนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย และให้มีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำแบบสอบถามไปปรึกษากับ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาทดสอบความแม่นยำของแบบสอบถามโดยการหาค่า IOC ได้ค่า เท่ากับ 8.00

2. ความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ตอบแล้วจากกลุ่มตัวอย่างทดลองนอกเขตพื้นที่ที่จะเก็บ ตัวอย่างเพื่อเป็นการทดสอบการใช้จริงมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยการวัดค่าความคงที่ภายใน (internal consistency) โดยการหา Cronbach's alpha coefficient

การรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง โดยมีวิธีการดังนี้

1. การค้นคว้าเอกสาร (documentary research) โดยการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ และตำราต่าง ๆ เกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย

2. การศึกษาข้อมูลภาคสนาม (field study) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) จากผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยดำเนินการดังนี้

2.1 ทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ถึงผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 317 คน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลคุณภาพชีวิต

2.2 แจกและชี้แจงการทำแบบสอบถามแก่ผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 317 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์โดยคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยการวิเคราะห์ตามค่าสถิติดังนี้

1. ค่าความถี่ (Frequency)
2. ค่าร้อยละ (Percentage)
3. ค่าเฉลี่ย (Mean)
4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,000-10,000 บาท ซึ่งมีรายละเอียด คือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 60.88 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี จำนวน 171 คน คิดเป็น ร้อยละ 53.94 ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิ

ระดับประถมศึกษา จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 68.77 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,000-10,000 บาท จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 75.39

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า มีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านสภาพความเป็นอยู่ ด้านสังคม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านสภาพร่างกาย ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
1. ด้านสภาพความเป็นอยู่	4.33	.557	สูง
2. ด้านสภาพร่างกาย	3.69	.955	สูง
3. ด้านสังคม	4.19	.650	สูง
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.97	.592	สูง
รวม	4.05	.689	สูง

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 4 ด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีระดับคุณภาพชีวิตสูงสุด คือด้านสภาพความเป็นอยู่ รองลงมาคือด้านสังคม ลำดับถัดมาคือด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และลำดับสุดท้ายคือด้านสภาพร่างกาย ตามลำดับ

อภิปรายผล

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าในภาพรวมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.689 โดยด้านสภาพความเป็นอยู่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านสังคม ลำดับถัดมาคือด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และลำดับสุดท้ายคือด้านสภาพร่างกาย ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภรณ์แพรว ตุ่มทอง และเกวลิณ ศิลพิพัฒน์ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรีมีคุณภาพชีวิตทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับสูง โดยด้านลักษณะทางอารมณ์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม และด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ตามลำดับ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง อาจเป็นเพราะว่า

1.ด้านสภาพความเป็นอยู่ ในภาพรวมมีระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง เป็นเพราะรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีในแต่ละวัน พร้อมกับจะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น

และยังรู้สึกพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้ ซึ่งทำให้มีโอกาสที่ได้พักผ่อนคลายเครียด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ ปัญจนทรัพย์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพาตนเองในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากถึง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านสังคม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านรายได้ และด้านความรู้สึกรักคุณค่าในตนเอง

2.ด้านสังคม ในภาพรวมมีระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง เป็นเพราะมีเพื่อนในวัยเดียวกัน มีความพอใจกับการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมา และมีความพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อนๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ สมยา และประโยชน์ สังกลิณ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตในด้านการรวมกลุ่มทางสังคมอยู่ในระดับสูง

3.ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในภาพรวมมีระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง เป็นเพราะได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน มีบุคคลรู้ใจที่จะคอยรับฟังปัญหา สามารถใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้ และมีกิจกรรมยามว่างร่วมกับบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยภรณ์แพร ตุ่มทอง และเกวลิณ ศิลพิพัฒน์ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ความต้องการคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก

4.ด้านสภาพร่างกาย ในภาพรวมมีระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง เป็นเพราะถึงแม้ว่าในบางครั้งจะเกิดการเจ็บปวดทางร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว แต่ก็ไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการ ยังสามารถไปไหนมาไหนด้วยตัวเองได้ แต่ก็ยังจำเป็นต้องได้รับการรักษาพยาบาลเพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตรอยู่ได้ในแต่ละวัน จึงทำให้มีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวลบ่อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ สมยา และประโยชน์ สังกลิณ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ความต้องการคุณภาพชีวิตด้านสภาพร่างกายที่ดีของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ตำบลบ้านกลาง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรจัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลาง
2. ตำบลบ้านกลาง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรส่งเสริมการพัฒนาอาชีพรองรับให้กับผู้สูงอายุ พร้อมกับหาตลาดเพื่อจำหน่ายให้สินค้าให้แก่ผู้สูงอายุ
3. ตำบลบ้านกลาง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรมีการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ทำร่วมกันเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการบำบัดโรคซึมเศร้าให้แก่ผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- นวรรตน์ ปัญจนทรัพย์. (2563). การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพาตนเอง ในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์). กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
- ธนศวรรณ ยิ่งยง, ถนัด ไชยพันธ์, พระโสภณวิชิตวาทิ (อาทิตย ของดี) และพระมหาถาวร ถาวรเมธี. (2566). การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ. *วารสาร มจร. มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(2), 341-357. เข้าถึงได้จาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/human/article/view/259457/181371>
- ภรณ์แพรว ตุ่มทอง และเกวลิณ ศิลพิพัฒน์. (2566). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(10), 184-197. เข้าถึงได้จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/263517/177702>
- สุภักชัย คำสีใหม่, ไพรัตน์ ฉิมหาด และเดโช แชน้ำแก้ว. (2565). แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชสาร*, 13(1), 1-10. เข้าถึงได้จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/gajasara/article/view/252781/172345>
- สุวัฒน์ มหัตถนิรันดร์กุล, วิระวรรณ ตันติพิวัฒนสกุล, วนิตา พุ่มไพศาลชัย, กรองจิตต์ วงศ์สุวรรณ และราณี พรมานะจิริงกุล. (2540). เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด. เชียงใหม่ : โรงพยาบาลสวนปรุง.
- เสาวลักษณ์ สมยา. (2566). การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารการบริหารปกครอง*, 12(1), 17-32. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/gjournal-ksu/article/view/264215/173117>
- อุษา จุฑะสุวรรณศิริ. (2565). ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตธนบุรี. *วารสารวิจัยราชภัฏธนบุรี*, 8(2), 111-126. เข้าถึงได้จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/DRURDI/article/view/258102/174541>ce Hall.